

1911

SIDSEL

uit het
Deensch vertaald

door

ELISABETH



NIJKERK — G. F. CALLENBACH

SIDSEL

UIT HET DEENSCH NAVERTELD

DOOR

ELISABETH

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH



I.

Ga zoo voort,« zeide de oude schoolmeester, terwijl hij goedkeurend met het hoofd knikte en mij vriendschappelijk op den schouder klopte, »ga zóó maar voort, Sidsel! Wacht even, 't kan wezen dat ik nog een appel voor je heb.«

Met den grooten rooden appel in den zak, die als belooning voor betoonde vlijt dubbele waarde voor mij had, ging ik zingende naar huis. Reeds driemaal in dit jaar had meester tegen mij gezegd: »Ga zoo voort« — en telkens was me dit eene aansporing geweest om nòg meer mijn best te doen.

Ik gevoelde me recht vroolijk en blij. Alles was ook even heerlijk! Een paar dagen geleden hadden wij een dikken brief gekregen van broer Erik, die zijn eerste reis als lichtmatroos maakte. Hij had het heel goed, schreef hij, en hij kon mastklimmen als de beste! We zouden er van opkijken, zoo groot en bruin als hij geworden was; moeder zou hem werkelijk niet meer kennen. Daar lag ons huisje met zijn bemoest dak. De kleine ruiten glinsterden; ze waren rood gekleurd door de stralen der ondergaande zon. 't Leek net of er brand was! Nog zie ik het zoo duidelijk voor mij, met zijn twee groote schoorsteenen en de beide roode deuren in 't midden. Links woonde Maren Vaevers; rechts was mijn thuis. Viooltjes, geraniums, kruisemunt bloeiden en

geurden in ons tuintje: onze trots en onze vreugde.

Een blond kinderkopje keek naar me uit . . . »Moeder, daar is Sidsel!!« Het klonk als een vreugdekreet. 't Volgend oogenblik trippelde een allerliefst tweejarig kindje naar mij toe met uitgestoken armen.

Een heerlijke geur van gebraden spek kwam mij tegemoet uit de open deur. Ik merkte nu eerst recht, dat ik honger had.

Moeder stond voor den schoorsteen en keerde ijverig de reepjes spek. Ze keek even op en knikte mij vriendelijk toe. Moeder was eene vrouw van middelmatige grootte, met een opgeruimd gezicht en verstandige oogen. Iets zachts en vriendelijks lag over haar geheele wezen, iets wonderlijk rustigs. Zelfs te midden harer drukke bezigheden ging er kalmte van haar uit. In hare nabijheid gevoelde ik mij altijd veilig en zeker. Zij had er zoo goed slag van om tevredenheid aan te kweken, dankbaarheid op te wekken, zorgen te helpen dragen of weg te nemen. En haar e i g e n last droeg ze met berusting, omdat ze wist in Wien ze geloofde.

Moeder zag er zoo in-netjes uit, terwijl ze met hare kokerij bezig was. De kleine witte muts sloot vast om het bruine haar, de eenvoudige katoenen japon en de groote geruiten boezelaar waren wel dikwijls versteld, maar helder als een brand.

Hé, wat had ik een honger! »Toe, geef me vast een aardappel, moeder, een echten grooten!«

Met Anna Margretha op den arm ging ik naar binnen, nam den reusachtigen aardappel dankbaar aan en sneed dien in stukjes op mijn eigen bordje. Ik blies zoo hard ik kon, en de wind nam den damp op en voerde dien mee naar buiten. Anna Gretha greep naar het eten en brandde de vingertjes. Waarom herinner ik mij deze kleinigheden, alsof ze gisteren pas gebeurd zijn; waarom zie ik alles zoo duidelijk voor mij? De laatste stralen der ondergaande'zon speelden tusschen de denneboomen vóór ons huis. De kat zat ineengedoken op den drempel,

de oogen strak gevestigd op haar slachtoffer : een arm klein vogeltje. Ze maakte zich gereed op haar prooi los te springen . . . »Neen, ditmaal kom je bedrogen uit, Mies . . .«

Ik stond op en joeg poes weg.

»Zou vader gauw thuiskomen?« Moeder wist het niet ; het duurde vanavond zoo lang. Vader was wegwerker. 's Morgens vroeg ging hij naar zijn werk en eerst tegen den avond zagen we hem terug. Daarom aten we zoo laat.

»We doen net als de groote lui,« zeide hij altijd lachend.

Kwam hij daar niet aan, heel, heel in de verte? Ja, ik kon 't blinkende plaatje op zijn pet onderscheiden.

»Nu kunt u wel gaan opdoen, moeder, ik zie vader al komen.«

Het spek werd uit de pan genomen, het vet er over gegoten.

't Duurde nog tamelijk lang, eer vader naderbij kwam. Anders liep hij zoo vlug en vast, nu zoo langzaam en slepend . . . Moeder en ik zagen het beiden en we keken elkaar verschrikt aan.

»Goeden avond, Jens ; er is je toch niets overkomen?« vroeg ze bezorgd.

Hij zette zijne gereedschappen op zij en ging zitten.

Toen barstte hij plotseling uit: »God helpe jullie, arme stumpers — o, mijn oog, mijn oog !« Hij legde het hoofd op den arm en steunde van pijn.

»Misschien is 't niet zoo slim, als je denkt, Jens ! Kwam er een stukje steen in je oog?«

»Ja.«

»Arme man, laat me eens kijken ; Sidsel, loop zoo hard als je kunt naar den dokter, toe gauw, kind.«

Verschrikt en bevend vloog ik weg. De menschen in 't dorp riepen me na, maar ik schudde het hoofd en liep door. Ik stond ademloos stil voor de kleine villa, een eind buiten 't dorp, waar de dokter woonde.

De gordijnen waren opgehaald en 't licht was opge-

stoken. Vroolijke stemmen weerklonken — ook het gerrammel van zilver en glaswerk — toen de deur voor mij werd opengedaan.

Je moet een oogenblikje wachten, zeide 't dienstmeisje, »ze zijn nog aan tafel. Er is een afscheidsdiner, weet je, voor den generaal en zijne vrouw, die zoolang in 't dorp gewoond hebben. Vanavond of morgen vertrekken ze weer naar Kopenhagen. . . . Neen, ik durf den dokter werkelijk niet te roepen. Wees maar niet bang, dat je lang wachten moet: ze zijn al aan 't dessert. Zeg mij maar vast wat je wilt, ik zal je boodschap zoo gauw mogelijk overbrengen.

Doch voor mij leken de minuten uren. Eindelijk werden de stoelen op zij geschoven; ik hoorde 't buiten op de bank. Toen ging de voordeur open. . . . twee dames stonden voor mij. De eene was de vrouw des huizes, en de andere de jonge echtgenoot van den generaal. Ik werd heelemaal gerustgesteld, toen ik die beiden zag. Mevrouw van den generaal, die op dat prachtige buiten woonde, was altijd zoo vriendelijk voor mij. Ze riep mij vaak binnen, gaf mij vruchten of bloemen, en liet mij prentenboeken bekijken. Nu zag ze me weer zoo vriendelijk aan en zeide lachend:

»Is dat niet mijn klein vriendinnetje? — Ja, 't is Sidsel! Kijk eens goed, Mevrouw Land, lijkt ze niet veel op mijn overleden dochtertje?

Julie was mooier, antwoordde Mevrouw Land, maar ik kan me best begrijpen, dat ze u aan uw kind doet denken: mond en oogen zijn bijna eender.

Ja, de gelijkenis is sterk, ten minste voor mij. . . . Maar je ziet zoo bleek, klein ding, ben je ziek?

Ze bleef me meêwarig aankijken met hare groote zwarte oogen, terwijl ik de treurige geschiedenis vertelde. Hoewel ik zoo bitter bedroefd was, trof hare belangstelling mij diep; dit was geen gewoon medelijden.

Met hoevelen zijn jullie?

Met ons drieën.

»En je vader is wegwerker?« Ze streelde mijne wangen en keek daarbij zoo wonderlijk ernstig.

Daar kwam de dokter, gekleed in zijn dikke overjas. Hij keek zijne instrumenten na, sloot het kistje, stak het in den zak, en zette zijn hoed op.

»Dat is nu 't bestaan van een dokter,« zeide hij tot de dames.

»Blijf niet te lang weg, manlief!«

»Niet langer dan hoog noodig is, daar kunt ge van verzekerd zijn. En, als 't niet te veel gevraagd is, bewaar dan een kopje koffie voor me; 't kan vast koud worden«

Hij lachte vroolijk.

O, wat bekommerde hij zich weinig om ons, en hij kende ons toch! Hij liep zóó doodbedaard, dat zijne voetstappên alle dezelfde maat hadden, dacht ik.

»Nu, nu, kleine meid, hol niet zoo vooruit, ik kan je niet bijhouden. — Wat is dat ook voor doen om zoo ver uit de bewoonde wereld te gaan.

Daar is jullie huis eindelijk . . . Foei, wat 'n duisternis! Je kunt geen drie pas voor je uitzien«

Moeder hield de lamp vast, terwijl de dokter het oog onderzocht.

»'t Is een scherp brokje steen,« verklaarde hij; »'t zit vrij diep, maar we zullen 't er wel uitkrijgen. — Wie kan zijn hoofd vasthouden? Durf jij het, moedertje?«

»Met Gods hulp: ja.«

Moeder was doodsbleek; maar de handen, die vaders hoofd vasthielden, beefden niet.

»De kinderen moeten eerst weggaan,« beval de dokter.

»Dat is waar ook. Ja, Sidsel, 't kan niet anders, je moet het kleintje zoet houden, hoor. Ze schreit van honger; geef haar die gerstenbrij, en blijf bij Maren, totdat ik je roep.«

't Waren verschrikkelijke oogenblikken voor me, daar in Marens benauwd, dompig kamertje. De waterketel zong zijn eentonig lied; en Maren vertelde, al kousen-

stoppend en onder voortdurend hoofdschudden, op zeurigen toon de eene geschiedenis na de andere over soortgelijke gevallen als van vader. Onheilspellend liet ze 't wit van hare oogen zien, als ze ophaalde, hoe meestal de hersens werden aangedaan en de ziekte zulk een snel verloop had, dat binnen weinige dagen de dood er op volgde. Hoewel ik de meeste harer woorden niet begreep, bekreop mij een gevoel van angst en ontzetting.

In 't begin schreide zusje; maar toen zij genoeg gegeten had en een leeg garenklosje had om mee te spelen, begon ze vroolijk te lachen. Dat was erger voor me. dan haar te hooren schreien.

Trine — de twaalfjarige dochter van Maren — zat voor de tafel hare les te leeren; maar gedurig keerde ze 't hoofd naar de deur om te luisteren naar . . . Wat was dat eene marteling voor mij! Hoorde ze dan iets? Wát zou ze hooren? O, hoe lang zou het nog duren!

Moeder riep; de klank harer stem gaf me al rust.

»t Ergste is voorbij,« zeide ze, binnenkomend, »maar jullie moet heel stil zijn.«

Vader lag doodsbleek in het bed; zijn hoofd was verbonden. Hij zag er zoo veranderd uit, zoo vreemd. Roerloos lag hij daar. Opeens zuchtte hij lang en diep.

»Doet het weer meer pijn, vader?« Moeder boog zich over hem heen.

»Och neen, dat is het niet.«

»t Heeft er zoeven donker voor u uitgezien, nietwaar?«

Een mistroostig hoofdschudden was het eenig antwoord. Moeder greep zijne hand en drukte die zacht.

»De Heer zal je niet loslaten, maar zelf moet je Hem ook vasthouden, Jens.«

»Ik wou dat ik zoo gelooven kon als jij, moeder,« klonk het droevig terug. — »Ik ben toch blij,« vervolgde hij, na een poosje, »dat we de huishuur kunnen betalen.«

»En we hebben dertig gulden in den spaarpot.«

»Wat bedoel je daarmee?«

»Luister goed en dank met mij den Heer voor dat geld. Toen Anna Gretha nog heel klein was en ik langen tijd sukkelde, zoodat ik dacht te zullen sterven, had ik die dertig gulden weggelegd voor mijne begrafenis. Maar de Heer beschikte het anders; Hij gaf mij gezondheid en kracht terug.«

»'t Was toen een vreeselijke tijd; de droevigste tijd van mijn leven. Eén nacht vooral herinner ik mij. Je laagte zoo bleek en stil, alsof er geen leven meer in je was . . . En ik keek van jou naar 't arme kleine wurm in de wieg en de beide andere schapen van kinderen en dacht, dat het 't best zou wezen, als onze lieve Heer ons allen tegelijk maar thuishaalde. — 't Is nu juist twee jaar geleden; ik heb er in langen tijd niet aan gedacht. Als 't ons voor den wind gaat, vergeten we zulke dingen.«

Vader haalde ruimer adem dan daar straks; de gedachte aan dat vroegere leed, dat in blijdschap veranderd was, had iets vertroostends.

»Nu moet je wat eten, Jens; probeer het eens om mijnentwil.«

Vader nam een mondjevol melk en een stukje brood.

»Schaam je, groote meid,« zeide hij vriendelijk tegen mij, »om zoo'n treurig gezicht op te zetten. Kijk eens — moeder ziet er heel anders uit.«

Den volgenden dag verklaarde de dokter hem buiten gevaar; nog een beetje geduld en dan zou vader weer kunnen opstaan.

Moeder bleef lang weg, nadat ze den dokter had uitgelaten. Eindelijk ging ik haar zoeken in de keuken. Ze stond met het hoofd tegen den schoorsteen geleund en schreide bitter.

»Moeder, wat heeft hij gezegd? Zeide hij, dat het erger was?«

»Welneen, kind . . . ik ben zwak en moe . . . nu is 't weer over. Ga gauw naar binnen.«

»Wát zeide hij dan?« vroeg ik nogmaals.

»Dat er geen gevaar meer voor zijn leven was — hij is er dus wel bang voor geweest! Vader zou er nu wel dóórkomen. Maar zijn oog . . . zijn ééne oog moet hij missen«

»O, moeder, en vader heeft de beste oogen van ons allemaal. Hij kan a l l e s zien, wat wij niet zien, moeder,« schreide ik.

»Stil, stil, kind, we moeten niet klagen. We moeten danken en ons verblijden, dat hij vooruitgaat en gespaard bleef. Ga naar binnen, Sidsel, straks kom ik ook.«

Ik gehoorzaamde. Een oogenblik later kwam ze werkelijk. Ze zette zich naast vaders bed; haar lief gezicht stond even vriendelijk en vredig als altijd.

Vader was onrustig en praatte koortsachtig:

»Zoo'n heer heeft goed zeuren van stilliggen en slapen! 't Is makkelijk voor iemand die niets om handen heeft, maar voor mij! Kon ik maar wat doen, moeder! . . .

. . . . Het kind schreit maar in éénen door . . . zou ze wat mankeeren? Zeg, Sidsel, wie loopt daar langs 't venster? Zoo straks zag ik het gezicht van Maren Vaevers Ik wil niet hebben dat ze binnenkomt, en nu zal ze toch weten en rondvertellen, hoe ik er uitzie en dat ik ongeschikt ben voor mijn werk

Slaat de klok daar? Is het niet later? ik dacht dat het al avond was«

Tegen den morgen werd er aan de deur geklopt en de schoolmeester trad binnen.

»Goeden morgen, goeden morgen,« zeide hij vroolijk.

Dat was een droevige geschiedenis! Hoe staat het er nu meê.«

Nu, dat is maar zoo, zoo. 't Is vriendelijk van u om naar mij te komen kijken De pijn kan ik best uithouden, maar dat denken, dat denken.«

»Dat is te begripen. 't Is geen kleinigheid voor een huisvader, God sterke u! Ik kom anders met eene blijde tijding, goede menschen; — eigenlijk betreft het meer Sidsel, dan«

»Sidsel? !«

»Ja, — Sidsel. Mevrouw Ellerborg, de vrouw van den generaal, heeft al lang een goed oog op het kind gehad, zooals ge wel weten zult; en toen ze hoorde van de beproeving, die over u gekomen is, dacht ze dat het voor u eene verlichting en voor haar eene groote vreugde zou wezen, wanneer ze Sidsel als haar kind aannam en u van de zorg voor hare opvoeding onthief. Als haar eigen kind, heeft Mevrouw nadrukkelijk gezegd — en ik geloof dat dit een goed aanbod is!«

Er kwam een stilte, die vader het eerst verbrak. »Zeker is 't een voordeelig aanbod, maar voor moeder de vrouw en mij zou haar gemis grooter zorg zijn, in plaats van eene verlichting.«

»Mevrouw Ellerborg is een best mensch,« zeide de meester, »ik heb haar van jongsaf gekend. Ze zal uw kind zeker gelukkig maken.«

»Dat kan wel wezen, maar haar verzoek komt ons zoo plotseling op het lijf vallen.«

»Dat is waar, doch ge moet denken: missen moet ge haar toch den een of anderen tijd. Over drie of vier jaar zou ze toch zeker in de stad gaan dienen, en dat zou jammer voor haar zijn. Ze heeft een goed hoofd, de kleine, ze is de knapste en vlugste van al de meisjes in hare klasse. 'k Heb vaak gedacht, dat ze voor iets hoogers bestemd moet wezen, dan om dienstmeisje of naaister te worden. Mevrouw Ellerborg zal geen kosten sparen om haar flink en degelijk te ontwikkelen, dat is zeker.«

»'t Zijn toch gelóóvige menschen?« vroeg moeder bezorgd.

»Goede, vriendelijke lui zijn het en zij gaan geregeld naar de kerk. Ze worden geacht en bemind in Kopenhagen, ten minste ik hoorde dat van verschillende menschen. Ik had zoo met die jonge vrouw te doen, toen ze hier dat eenige dochttertje verloor. Ze was bitter bedroefd en vertelde me zooveel liefs van het kind. Ik ben

haar namelijk op gaan zoeken, toen ik van haar verdriet hoorde. En telkens als ik mijn gezonde kinders aanzie, zeg ik tegen mijne vrouw: »Met al haar rijkdom is Mevrouw Ellerborg arm, doodarm; en met al onze zorgen zijn wij rijk, schatrijk.« — Toen ze me vroeg hierheen te gaan en u te vragen Maar Sidsel, schrei toch niet, er is niemand die je dwingen kan naar haar toe te gaan.«

»Dwingen kan niemand je«, herhaalde hij en trok mij naar zich toe: »luister eens goed naar me, kind, we zijn oude vrienden, wij beidjes.«

En nu volgde er een korte, duidelijke uiteenzetting van den toestand thuis en den schitterenden levenskring, die zich voor mij opende. De oude man kende het kinderhart precies; met zekere hand wist hij de juiste snaren te treffen. Nu zou blijken kunnen of mijne liefde tot mijne ouders onzelfzuchtig en echt was, als ik om hunnentwil opofferde wat mij 't dierbaarst was: mijn thuis. Zeker zou ik eenmaal terugkomen, rijk en gelukkig, en een steun en hulp voor mijn heele familie zijn.

»Wist ik het niet, dat ze een goed kind is, waar je verstandig mee kunt praten? Hoor eens, Jens Eriksen, als mevrouw Ellerborg Sidsel tot zich neemt, eischt ze volstrekt niet dat ge algeheel afstand van haar zult doen, dat spreekt vanzelf. Op bepaalde tijden kunt ge haar gaan zien of zal zij bij u komen.«

Hij aarzelde een oogenblik, snoot zijn neus, en begon opnieuw — 't scheen hem moeite te kosten —: »'t Zijn, zooals ik zei, welgestelde, brave, godsdienstige menschen. Zoodra mevrouw van uw ongeluk hoorde, gaf ze mij deze tweehonderd kronen voor u.«

Vader ging recht overeind zitten in het bed; hij keek meester eenige oogenblikken strak aan.

»Willen ze me geld geven voor Zeg, dat we dat geld niet aannemen, nu en nooit!« Hij sloeg met de gebalde vuist tegen den rand van het bed en ging toen iets kalmer voort: »Foei, meester, schaam je, om

ons dat aan te doen, om ons, arme menschen, te willen omkopen met geld. Wat is geld in ruil voor een kind!«

»Geld in ruil voor jullie kind? Wie spreekt daarvan of denkt daaraan? Maar laat ons hierover verder niet redeneeren. 't Gebeurt wel meer, dat ziekte en zorgen iemand bitter en kwaaddenkend maken. Hier is slechts sprake van een vrijwillig afstaan«

»'t Is altijd 't eerlijkst de dingen bij hun rechten naam te noemen«, zei vader hoog; »geen penning wil ik aanraken van dat geld. Staan we ons kind af, dan doen we dat tot haar eigen bestwil. Maar als ze zich niet gelukkig gevoelt te midden van haar nieuwe omgeving, dan kan ze ten allen tijde terugkomen bij hare ouders. We zullen ons laatste stukje brood met haar deelen.«

»Nu, zooals je wilt. 't Lijkt me onverstandig van jullie om dat geld niet aan te nemen, 't was goed bedoeld. Maar als ik er goed over nadenk, kan ik jullie geen ongelijk geven Is de zaak nu afgehandeld? Sidsel stemt toe; doen jullie 't ook?«

»In Gods naam: ja,« antwoordden mijne ouders. Moeder legde hare hand op mijn hoofd en vroeg zacht: »Zou ik mevrouw nog niet eens even kunnen spreken? Ik heb haar nog zooveel te zeggen en te vragen.«

»Dat kan niet, beste vriendin. Ze reizen vanavond reeds naar Kopenhagen. Mevrouw wacht me thuis om mijn antwoord te vernemen. 't Liefst zou ze Sidsel al dadelijk meenemen, maar ze begreep dat ge dat niet zoudt toestaan. Dus sprak zij er van, dat 't kind morgen vroeg met den trein zou volgen.«

»Zóó gauw al! ?« klonk het uit drie monden tegelijk.

»Mij dunkt, als 't moet gebeuren, dan hoe eer hoe beter,« zeide vader zacht.

»Je kunt gelijk hebben,« meende moeder.

»Houdt nu maar moed, en beschouwt het heengaan van Sidsel als iets waar menigeen op de knieën voor zou danken,« was 't afscheidswoord van meester.

«Misschien is het de weg om 't kind gelukkig te maken.» Vaders stem klonk opgewekter dan daarstraks. »We zullen elkaar 't afscheid niet zwaarder maken dan noodig is, nietwaar? Er is geen sprake van heengaan voorgoed, en we zouden haar toch ook moeten missen, als ze in de stad ging dienen. Maar dan zou het toch niet op die wijze gaan«, bedacht hij zich opeens, en er kwam weer een diepe schaduw op zijn gelaat; »Mevrouw Ellerborg is een echte trotsche dame; ze zou het kind van ons kunnen vervreemden, moeder.

«Dat heeft geen nood. We hebben te veel met elkander doorgemaakt en zijn te innig aan elkander verbonden. Als het de kleine geweest was . . . maar Sidsel ! Wees gerust, haar kunnen we niet verliezen. O, ik had toch nog zoo graag eens met Mevrouw gesproken ! Nu zal ik mijne gedachten trachten bij elkander te houden en haar een paar woorden schrijven. Maar eerst zal ik Sidsels goed nakijken en haar blauwe jurk strijken ; ze moet netjes voor den dag komen. Wat zou 't heerlijk geweest zijn, als we hare schoenen hadden kunnen laten zolen, maar er is geen tijd meer voor . . .»

Terwijl moeder den kleerkoffer opende, sloop ik de kamer en daarna het huis uit. Ik had behoefte aan eenzaamheid ; mijn hoofd liep om van al die tegenstrijdige gedachten. Moest ik werkelijk weg ? Gisteren was ik zoo bedroefd geweest over vader, maar wat was die droefheid in vergelijking van deze ! Meester zei, dat het eene verlichting voor mijne ouders zou zijn mij te missen. Zou dat werkelijk wáar wezen ? Was ik zoo'n groote last voor hen ? Ik kon het niet goed gelooven . . .

Moeder had nu het licht aangestoken. Wat zag het er daarbinnen gezellig en vriendelijk uit ! Zou ik ooit mijn lief thuis terugzien ? Hoe zou het mij morgenavond te moede zijn ? Ik leunde tegen het hekwerk van den ouden put en schreide . . . Wie moest nu het water voor moeder halen ? Wie zou voor haar naar de stad gaan ? Wie moest vaders zakje met boterhammen en zijn fleschje



koffie brengen naar de plaats, waar hij werkte? Wie zou op zusje passen, als moeder zat te spinnen?

De koude, vochtige najaarsnevel lag dik en zwaar over de vlakke; ik werd koud en huiverig. Verbeeld je dat ik nu ziek werd en stierf! — Nu, dat was me ook goed.

»Goedenavond, Sidsel, mag ik nou even bij den put?« Het was Trine met haar ledige emmers. »Is het waar, dat je naar Kopenhagen gaat en een rijke dame zult worden?« vroeg ze nieuwsgierig, »dat is me wat, hoor!«

Ik mompelde iets onverstaanbaars en stiet driftig de huisdeur open.

Toen ik binnenkwam, zat moeder te naaien; ze zette een rood lint op mijn hoed, dat zij juist van haar eigen Zondagschen hoed had afgetornd. Anna Gretha liep me juichend tegemoet en vroeg in haar gebroken taal: «Waar ik toch geweest was?» Nu moest ik met haar spelen: paardje rijden, hansjesokken, enz. enz. — tot het tijd was om te eten. Vader lag stil naar ons te kijken.

Daarna kleedde ik zusje uit; ze sloeg hare armpjes om mijn hals en sprong en danste. Ze wilde bijna niet naar bed, zoo vroolijk was ze. Eindelijk gelukte het me toch haar in slaap te zingen.

»Je bent zoo stil, moeder.

»Er is ook iets, dat ik het kind gezegd wou hebben en ook zeggen zal. Ze is nog zoo jong om alleen de wijde wereld in te gaan. Maar de Heer zal ook haar Helper zijn, in Zijn hand is zij veilig. — Luister, mijn kind, voor 't laatst wil ik nog eens zeggen, wat ik je al zoo vaak voorgehouden heb — : Doe nooit iets bedekts; wees altijd w a a r. Heb je kwaad gedaan, ontken het niet, zelfs al zou je er schade door lijden. Je hebt een vasten wil, kind, en dat kan je zoowel ten goede als ten kwade voeren. Heb God voor oogen bij alles wat je doet, dan zal het je zeker wèl gaan.«

't Was een vreemde avond. En nog vreemder was het in bed te liggen en te weten, dat het de laatste nacht zou wezen, dat ik thuis zou slapen. Ik kuste zusje vele

malen achter elkaar en schreide mezelf in slaap. Opeens werd ik verschrikt wakker. Waar was ik? O, gelukkig, ik was nog thuis. Moeder zat voor de ronde tafel, met een courant voor zich en een stuk papier op die courant. Zij steunde het hoofd met de rechterhand en was in stil gepeins verzonken; nu en dan druppelde een traan op het papier voor haar, dien ze afveegde met de punt van haar boezelaar. Moedig doopte ze de pen weer in de inktflesch en schreef verder. 't Kostte haar veel moeite, dat kon men zien; telkens hield ze even op met schrijven en begon den brief te lezen en te herlezen.

Hoe lief en zacht zag moeder er toch uit; wat een vrede en rust bracht hare tegenwoordigheid in het kleine kamertje.

Vader sliep gerust. De oude Bornholmerklok tikte duidelijk en geregeld; het spinrokken wierp een verwonderlijk lange schaduw op den vloer. Het lamplicht verzachtte de schreeuwende kleuren van de platen aan den wand: »Ruth op het veld koren lezende«, en »De brand van Hamburg«.

Alles zag er zoo vreemd en toch zoo bekend uit. Wanneer zou ik hier terugkomen, wanneer, wanneer?

Moeder maakte me den volgenden morgen bijtijds wakker. Mijn Zondagsche kleeren lagen op den stoel naast mijn bed.

»'k Heb een beetje ondergoed voor je ingepakt«, zeide zij. »Vader dacht wel, dat je dit niet meer zoudt gebruiken, maar ik vond toch, dat je niet met leege handen bij mevrouw moet komen. Hier is mijn brief. Je moet mevrouw vragen niet op al de fouten te letten en alleen 't hart er in te zien, ofschoon . . . ze kan onmogelijk weten hoe 't mij te moede was onder 't schrijven. Drink nu je koffie op, kind. Neen, maak 't kleintje niet wakker; laat haar zoolang mogelijk doorslapen.«

Ik legde den grooten appel van den schoolmeester

naast Anna Gretha; die zou haar misschien troosten over mijn weggaan.

»Kom hier, Sidsel!« — vader drukte mij dicht tegen zich aan — »blijf een goed, lief meisje en vergeet je moeder nooit.«

»Vergeet den Heer nooit«, verbeterde moeder, »dan zul je je ouders ook nooit vergeten. Denk er aan, dat, al zijn wij gescheiden, wij elkander toch elken dag kunnen ontmoeten voor Gods troon. Nietwaar, Sidsel, je zult den Heiland trouw blijven en Hem dienen en volgen.«

»Is de wagen al voor?« — Moeder ging naar buiten om eens te zien; en ze had gelijk. Een oogenblik later kwam ze terug met een vierdubbel gevouwen roode wollen sjaal over den arm. »De koetsier gaf me deze, uit naam van mevrouw. We moesten er je warm instoppen, heeft zij gezegd. 't Is een heerlijk warme doek, Sidsel, je zult er niet in bevriezen. . . . Kus vader nu goedendag, — we mogen den koetsier niet zo lang laten wachten in deze kou. — Kijk eens, hoe vriendelijk mevrouw voor ons kind gezorgd heeft, Jens! . . . Hier is je goed en de brief, kind, pas er goed op, hoor. . . . Nu, vaarwel beste meid, onze Heiland zij met jou en met ons.«

Moeder tilde mij in den wagen en zette mij naast den koetsier. Het voertuig was zwaar beladen met kisten en koffers. Daar gingen we. . . .

Moeder bleef aan de deur staan en hield de hand boven de oogen. Ik keerde me telkens om en knikte haar toe. . . . telkens en telkens weer. . . . Ach, nu draaide de weg. . . . Een laatsten blik op haar, 't kleine huis, den put, het tuintje, de laan met denneboomen — en alles was voorbij.

Een gevoel van verlatenheid greep mij aan en drukte me als een loodzware last.

Daar zat ik nu met mijn bundeltje kleeren en den brief. . . . Mijn droom was werkelijkheid geworden.

Na drie uren rijdens kwamen wij te Kopenhagen aan. Ik was er eens in mijn leven geweest — toen we broer Erik naar 't schip brachten. Dien dag waren we ook allemaal zoo bedroefd, en toch was 't hem steeds goed blijven gaan. Zouden ze thuis ook blij zijn, als er brieven van mij kwamen; net zoo blij als we altijd waren met de zijne?

O, wat zou ik gauw schrijven! Mijne gedachten dwaalden telkens naar huis terug; niet zoozeer omdat ik bevreesd was voor 't nieuwe leven, neen, daar dacht ik niet aan — het smartelijke lag slechts in het afscheid

Toen we stilhielden voor het hotel, werd het me toch wel een beetje wonderlijk en beklemd te moede; vooral toen Mevrouws onberispelijk gekleede kamenier op den wagen toeliep.

Zoo, is de kleine meid daar? — laat ik je helpen. « Ze trok de sjaal stevig om me heen, zoodat er van mijn gestalte weinig meer te zien was. 'k Kon haast niet loopen, zoo stijf zat ik er in.

»Dezen kant 'n paar stappen nu zijn wij er. « Zij opende een deur en schoof me naar binnen.

Ik stond eensklaps in 't volle licht 't Was eene groote, rijk gemeubileerde slaapkamer. De jonge Mevrouw zat voor den kaspiegel; ze was bezig het haar in orde te brengen — en sprong haastig op.

»Is het kind er? ! « Zij kwam vriendelijk lachend naar mij toe.

»Je bent bleek en verkleumd van de kou, hé arm stumpertje? Alles is in orde en wacht op je. Een warm bad zal je goed doen Neen, 'k zal mijzelf wel verder helpen, Kruse, ga jij maar met 't kind mee Wat heb je daar voor 'n pak, kleintje? «

.... »'t Zijn wat kleeren.... moeder dacht....«

»Kleeren?! 't Is heel aardig bedacht van je moeder, maar wel overbodig — die kleeren kun je hier niet meer gebruiken, Sidsel!« Een spotachtige trek vertoonde zich om den welgevormden mond; mijn kleine uitzet was daar klaarblijkelijk de oorzaak van.

Als ze nu maar eens even had gekeken, hoe netjes en goed onderhouden dat ondergoed er uitzag! Mijn hart begon onrustig te kloppen en ik zei met onzekere stem: Hier heb ik ook 'n brief.... Moeder heeft dien geschreven, omdat ze niet meer met Mevrouw spreken kon.«

»Best; geef maar hier.« Zij strekte haar slanke witte hand naar het stukje papier uit — maar opeens bedacht ze zich.

»Leg hem maar op tafel neer, klein ding, straks zal ik wel zien wat er in staat.«

Weer diezelfde uitdrukking om haar mond, nu nog sterker.

O, hoe durfde ze zóó doen met moeders brief! Hij was wel niet mooi geschreven en de inkt was hier en daar door elkaar geloopen — tranen waren er op gevallen —, maar moeder had het gedaan. En nu kon ik aan Mevrouw's gezicht zien, dat ze onwillig, ja vies was om hem aan te raken. 't Was erg genoeg geweest met de kleeren, maar dit was nog veel erger.

Terwijl Kruse mij hielp, schilderde ze mij met levendige kleuren, hoe gelukkig ik worden zou. Al wat ik wenschte zou ik kunnen krijgen; er was niets te goed voor me. En, al pratende, wierp ze mijn eigen pluinje, ja zelfs den hoed met de roode linten verachtelijk in een hoek — en stak mij in fonkelnieuwe, smaakvolle kleeren. Ik stond heelemaal verslagen en liet mij willoos opsieren. Maar inwendig kookte het van verdriet en ergernis.

Mevrouw zag er vriendelijk en aangedaan uit, toen ik binnenkwam.

Misschien had ze tóch wel moeders brief gelezen...

Neen, die was onopgemerkt van de tafel op 'n stoel gegleden.

»Mijn kleine meid, mijn eigen kleine meid !« Zij nam mij in hare armen en kustte mij hartelijk. »Nu ben ik je moeder en jij bent mijn dochter. Wij zullen allebei vergeten wat achter ons ligt en geheel in elkander opgaan.«

Ik antwoordde niet. Maar eene stem in mijn hart sprak onstuimig en hartstochtelijk :

»N o o i t zal ik mijn vroeger leven vergeten. Er kan nergens een t h u i s voor me zijn, waar moeder niet is.«

»Kom hier, kind, daar heb je een kopje chocolade en wat brood — eet dat hier maar even op.« Zij bracht mij naar een aangrenzend vertrekje, knikte mij vriendelijk toe, en verdween.

De deur van de kamer daarnaast stond half open, zoodat ik naar binnen kon zien. De generaal en nog 'n ander heer zaten voor een gedekte tafel en praatten druk met elkaar. De vreemde heer was een kleine donkere, magere man met scherpe, doordringende oogen; hij vormde 'n volledig contrast met den dikken, grijzen, gemoedelijken generaal. Opeens werd het deurgordijn dichtgeschoven. Maar toch kon ik elk woord, dat ze spraken, duidelijk verstaan.

»Hoeveel kostte je dat nieuwe speelgoed, zeg, collega?«

»Hoe kun je nu zoo lichtzinnig praten over iets dat mij zóó ter harte gaat !«

»Vergeef me, waarde vriend, ik vroeg het maar in alle bescheidenheid, uit echte belangstelling«

»'t Is spijtig,« viel nu eene heldere, scherpe stem in, »maar de oude meester zei, dat de familie niets wou aannemen. Dat is eene eigenzinnigheid die ons, vrees ik, mettertijd duur te staan zal komen — want ze zijn arm als de mieren.«

»'t Kind is eigenlijk al wat te groot, dunkt me,« merkte de vreemde heer op, »ze lijkt wel tien of elf jaar — dan wennen ze zoo gauw niet meer.«

»'t Zou ook te oud zijn,« antwoordde mijn pleegvader,

»als we niet reisden. Maar daardoor houdt vanzelf elke persoonlijke aanraking met haar vroeger thuis op; 't zal dus best gaan. We willen 't er ook heenleiden, dat de schriftelijke verbinding met hare ouders langzamerhand ophoudt. In 't begin zal 't een toer zijn, maar als 't kind eenmaal den smaak voor 't nieuwe leven beet heeft, loopt alles vanzelf.«

»'t Verheugt me voor jullie, dat je de zaak van zoo'n luchtigen kant beschouwt! Als je nu ook maar 't karakter van je lievelingetje kunt vormen naar je wil en haar liefde wijzigen naar je verlangen . . . dan is 't goed. Een raad geef ik jullie: vertrouw haar géén geld toe. Heeft ze dat, dan zijn al je voorzorgen ijdel.«

Ik hoorde niets meer. Mijn bloed kookte; ik trilde over al mijn leden van boosheid en verontwaardiging. Hoe schandelijk slecht, om zóó over ons te spreken; om een smet te werpen op mijne ouders, die onbaatzuchtige, eerlijke menschen, zooals 't kleinste kind in 't dorp ze zou weten te vertellen. En dan vader! die het geld had afgeslagen — en nu zochten zij er allerlei achter . . . Maar ik zal nooit lust krijgen in dat nieuwe leven, evenmin als ik het oude leven zal vergeten, nooit, nooit! Ik drong de heete tranen terug, die ruimschoots begonnen te vloeien, en begroef de smart over dezen smaad in mijn binnenste, waar ze vele jaren knaagde aan mijn levensgeluk.

Een half uur ging voorbij, misschien was 't een kwartier, vijf minuten, maar mij scheen 't een langen tijd. Toen kwam mijne pleegmoeder binnen en bracht mij naar haar man. Hij hield de rustige blauwgrijze oogen strak op mij gevestigd.

»Hoe heet je?«

»Cecile«, antwoordde mevrouw haastig en met nadruk. — Dus mocht ik niet eens mijn eigen naam behouden.

»Goed, gedraag je zoo, Cecile, dat we er nooit spijt van kunnen krijgen, dat we je tot ons genomen hebben.«

Hij zag er uit, of hij sterk twijfelde aan de vervulling van dien alleszins betamelijken wensch.

De zwarte heer monsterde mij ondertusschen scherp, maar stilzwijgend.

»Ik kan geen bijzondere gelijkenis met Julie zien, ook niet, nu ze die kleeren aan heeft«, zeide de generaal, zich tot hem wendend, »en daar ben ik eigenlijk blij om. 'k Was half en half bang dat het kind als een soort schim van 't verleden om ons heen zou loopen en de droeve herinnering zou wakker houden aan ons dochttertje.«

Mijne pleegmoeder trok me naar zich toe en kustte me 't voorhoofd. Ze was zeker bang, dat de woorden van den generaal een verkeerden indruk op mij zouden maken, vooral dat laatste gezegde. Maar ze had het mis. In weerwil van hare vriendelijkheid, was ik toch 't meest boos op haar.

Dienzelfden avond gingen we per trein verder, en den volgenden dag per boot. 's Middags kwamen we op de mooie buitenplaats mijner pleegouders aan. Eene groote kamer op de eerste verdieping was voor mij ingericht. O, wat was het leven hier anders dan thuis! De prachtige zalen, de smaakvolle meubelen, de overvloedige maaltijden en het talrijke dienstpersoneel bracht mij in verwarring. Toch beschouwde ik al deze heerlijkheden als een lokaas, dat mij niet zou vangen, en ik verzettede er me tegen met eene wonderlijke hardnekkigheid. Mijne kinderlijke zorgeloosheid was al verdwenen; ik werd stil en ernstig; — ik verging van verlangen naar huis. 's Morgens en 's avonds bad ik het »Onze Vader«, maar mijn gebed was meer een groet aan moeder, dan een spreken met den Heer. En als ik verder wou bidden, dan kon ik niet anders zeggen dan dit: »Breng me naar huis, lieve Heiland, ach, breng me naar huis. . . .«

Hoe zou het thuis gaan? Zou vader beter wezen? Ik wilde niet vragen, of ik aan moeder schrijven mocht; ik kón het niet. Wat moest ik doen om toch iets te weten

te komen van allen die ik zoo lief had? Eindelijk besloot ik kort en goed een brief aan moeder te beginnen.

't Duurde niet lang of ik hoorde eene stem (mijne kamer grensde aan die mijner pleegmoeder) :

»Wat doe je daar, Cecile? Aan wie schrijf je?«

»Aan huis«. Ik kon bijna niet spreken van ontroering ; — als ze 't me eens verbood !

»Waarom heb je er niet eerst met me over gesproken? Enfin, 't is nu gebeurd 'k Heb er niets op tegen, dat je vertelt, hoe je 't hier hebt — eigenlijk heb ik dat al lang aan je moeder geschreven —, maar daarbij moet het ook blijven. Ik kan niet toestaan, dat je telkens brieven naar huis stuurt. Nu en dan en met mijn medeweten — dat 's wat anders. 't Is voor je bestwil, kind ! Als je groot bent, zul je de redenen, die ik daarvoor heb, wel begrijpen. Anders wil ik je graag een genoegen gunnen, en als ik 't even laten kan, zal ik je niets weigeren, maar hierin moet ik op mijn stuk staan.«

Ze gaf me een couvert en een postzegel.

»Schrijf nu alles maar ronduit, Cecile, ik behoef den brief niet te lezen.«

Alles maar ronduit schrijven ! ! Alsof ik ooit moeder zou kunnen zeggen, dat ze in dit huis met den nek werd aangezien ; dat hier alles werd aangewend om mij haar en thuis te doen vergeten.

»Voor mijn part zou u alles mogen lezen,« dacht ik, »en als u 't las, zou u meteen kunnen zien, hoeveel ik van mijn eigen moeder houd.«

Toen ik een beetje aan al dat nieuwe gewend was, bemerkte ik, dat de dagen in werkelijkheid heel rustig en regelmatig voorbij gingen.

Mijne pleegmoeder, die sedert den dood van haar dochttertje geen gezelschappen meer bezocht, was bijna altijd thuis. En ik vertoefde steeds in hare nabijheid en onder hare leiding.

Ze leerde me pianospelen en zingen, woonde mijne andere lessen bij, en overhoorde die met het grootste

geduld. Want ik was met alles ten achteren. De generaal bemoeide zich in 't geheel niet met mijne opvoeding; we zagen hem, behalve aan de maaltijden, slechts weinig. Hij had zijn eigen werk en zijn eigen vrienden. Er bestond geen bijzondere sympathie tusschen zijne jonge vrouw en hem; eigenlijk beschouwde hij haar als een aardig bedorven kind hij was ook dertig jaar ouder waarnaar men zich moest schikken en met wie men geen zaken behandelen kon. Ik geloof, dat mevrouw daar verdriet van had en zich heel eenzaam voelde. Natuurlijk begreep ik deze dingen pas langzamerhand.

In dien eersten tijd kwam er eene zuster van mijne pleegmoeder bij ons logeeren: eene trotsche dame, met 'n stug gezicht. Van 't begin af had ze een slecht oog op me en voorspelde dadelijk, dat mijne pleegouders spijt zouden hebben van hunne goedheid en menschlievendheid.

»'t Is een onaangenaam kind,« hoorde ik haar »hardop« fluisteren. »Ze ziet er verstandig uit, maar ik houd niet van dat soort slimme kinderen. Neem je in acht, Caroline, laat ze je niet foppen. En dan dat onuitstaanbare boersche dialect; hoe krijg je er dát uit?«

»O dat zal wel schikken; 't is al veel beter geworden. Cecile heeft eigenlijk 'n heel lief stemmetje, ik verander niet veel aan hare manier van praten. Ze zou licht gemaakt kunnen gaan spreken, en dat zou ik niet kunnen uitstaan.«

Een paar maanden gingen voorbij, maar er kwam géén brief van huis. Van dag tot dag werd ik neerslachtiger 't was niet om uit te houden. Ik moest nog eens schrijven. Op zekeren avond dééd ik het dus weer.

»Wat doe je daar, Cecile?«

»k Heb geen antwoord van moeder gekregen; nu moet ik toch weten, waarom ze niet schrijft.«

»Heb je vergeten, wat ik je laatst zei? 't Was geen

gekheid, hoor, maar ernst. 'k Ben ongaarne streng voor je, maar nu kan ik niet anders. Je moet gehoorzaamheid leeren« Ze nam mij den brief af en wierp dien in 't vuur. Ik bood geen tegenstand, geen zichtbaren ten minste ! Maar de opstand in mijn binnenste bereikte het hoogtepunt — de klove tusschen ons werd wijder

Ik zou tóch schrijven, zonder dat zij het wist ; geen macht ter wereld kon mij dat beletten.

»Doe niets bedekts, kind ; wees altijd open en waar,« had moeder gezegd. Maar hoe kon ik open en waar wezen ? Mevrouw dwong mij om langs een omweg te gaan.

Zoo schreef ik dus stilletjes een briefje aan moeder. Maar hoe zou ik 't verzenden ? 't Lag verscheidene dagen in mijn kastje. Eindelijk kwam ik op 'n morgen den postbode tegen in de vestibule. Mevrouw was in den tuin, ze zag me dus niet. Ik waagde het den man mijn briefje toe te vertrouwen. En ik geloof, dat hij mijn haast en angst begreep.

De gedachte, dat mijn brief zonder postzegel van 't rijke huis naar 't arme ging, drukte mij zwaar. Het port voor 'n brief was niet weinig voor »thuis.« Op Eriks brieven stond altijd met groote letters, onderstreept, betaald. Zouden ze den mijne nu ontvangen en zou het antwoord mij bereiken ?

Ik telde de dagen en uren, maar er kwam geen brief. Week na week, maand na maand ging voorbij zonder een enkel levensteeken. Hield »ze« moeders brieven achter ; kon dat mogelijk zijn ?

Op een morgen in Maart kwam mijne pleegmoeder bij mij binnen. Zij hield een papier in de hand en zag er ernstiger uit dan gewoonlijk.

»Ik heb eene tijding gekregen, die jou aangaat, Cecile ; je bent een verstandig meisje, dat niet zal gaan tobben over dingen die toch niet veranderd kunnen worden . . . Deze brief is van den ouden Hansen, den schoolmeester . . .«

Het schemerde mij voor de oogen.

»Moeder moeder ? !«

»Stil, stil, 't is je moeder niet; maar je vader. Hij was immers zoo zwak, na dat geval met dat been — of wat was het — dat men 't eigenlijk geen ongeluk kan noemen dat Luister wat de oude man schrijft :

»Jens Eriksen was maar 'n half mensch, na die geschiedenis met dat oog, en de dood was eene bevrijding voor hem. Hevige typhouse koortsen sloopten zijne weinige krachten binnen enkele dagen; zacht en kalm ging hij heen, in vollen vrede. Voor de weduwe is 't een troost om een harer kinderen zoo goed bezorgd te weten. Zij zal later«

Ik vloog op en liep haastig de kamer uit.

De weduwe — Noemde men mijn arme moeder weduwe? Vader was nu bij den Heere Jezus, van wien moeder ons reeds gesproken had, toen we nog heel klein waren. Nu zåg hij den Heiland . . . Vader was nu dichter bij mij, dan toen hij nog leefde, want de Hemel is overal. Zou hij me zien schreien? — Maar dan zou hij ook weten, dat ik stilletjes een brief aan moeder geschreven had. O, dat was niet goed van me geweest om zoo bedekt te handelen. Maar had ik anders kunnen doen?

»Lieve Cecile,« — mijne pleegmoeder kwam vriendelijk naar mij toe, »huil toch zoo niet, kindje, dat is niet goed voor je; je zult jezelf nog ziek maken.«

»O, laat me toch den brief lezen over vader eventjes maar«

Ik schreide of mijn hart zou breken; 'k had zoovele tranen bijeenvergaderd in den laatsten tijd!

Een halfuur vóór etenstijd kwam Kruse met mijne kleeren.

»Die roode jurk kan ik niet aantrekken, Kruse, mijn vader is gestorven; ik moet in den rouw gaan«

Ze bleef verbaasd staan en keek me weifelend aan.

»Je moet zwart lint op die witte jurk zetten, inplaats van dat roode,« zei ik beslist.

Toen ik de eetzaal inkwam, zat Mevrouw al op hare gewone plaats.

Zij keek mij verbaasd aan, maar zeide niets. Ik gevoelde een soort van innerlijke bevrediging, een soort triomf, trots al mijn verdriet.

's Avonds gaf ze me ongevraagd verlof om naar huis te schrijven. Een week later kreeg ik moeders antwoord; een paar woorden waren 't slechts. Maar vriendelijke, geloovige, vertroostende woorden. Vader was zoo rustig »naar Huis gegaan«, zoo vol vertrouwen op 's Heeren genade. En als wij allen den Heiland dienden en volgden, zouden wij hem eenmaal wederzien, daár waar geen scheiding meer wezen zal.

Was dit werkelijk moeders e e r s t e brief? Neen, zij zou stellig al eerder geschreven hebben; die brieven waren met opzet achtergehouden! Maar daar had Mevrouw geen recht toe, en had ze het tóch gedaan, dan was dat evengoed zonde, als dat ik stilletjes geschreven had.

Donker en vreugdeloos lijkt mij die tijd, wanneer ik er aan terugdenk. Ik was wonderlijk eenzellig, bijna koppig stil. Om kinderen van mijn leeftijd bekommerde ik me weinig; ze verstonden mij niet en ik hen evenmin. Bijna elken dag stortte ik op de lei mijn hart voor moeder uit. 't Werd terstond weer uitgeveegd met mijne tranen, maar het verlichtte me toch. Met lange tusschenpoozen smokkelde ik af en toe een brief naar huis. Maar deze handelwijze bezwaarde me — trots alle verontschuldigungen, die ik tot mijne verdediging aanvoerde.

O, gróót te wezen, mijn eigen baas te zijn!

Mijne pleegmoeder bleef altijd even vriendelijk en voorkomend jegens mij, 't was haar vast voornemen om mij gelukkig te maken — maar wij kwamen niet nader tot elkander. Ik wapende me tot de tanden tegen hare teedere liefde. »'t Is onmogelijk om van iemand te houden, die m o e d e r minacht,« dacht ik.

In het leeren maakte ik goede vorderingen; ik deed

mijn uiterste best, omdat ik mij flauw bewust was, dat kennis kan leiden tot zelfstandigheid — en zelfstandigheid, mijn e zelfstandigheid, tot hereeniging.

Een paar jaren verliepen, zonder dat er iets bijzonders gebeurde. De zomers brachten we aan 't strand, de winters in de stad door.

Ik groeide snel en werd groot en slank; de korte rokken werden al spoedig verwisseld voor lange japonnen.

»Kom eens bij mij, Cecile,« verzocht mijne pleegmoeder op zekeren schemeravond, terwijl ik voor de piano zat en een wiegeliedje zong.

Toen ik werktuiglijk gehoorzaamde, omhelsde ze me hartelijk, maar liet me op 'tzelfde oogenblik weer los.

»Plichtmatig,« zei ze teleurgesteld, »altijd koud en plichtmatig. 't Was me daarnet of ik je hart hoorde spreken, terwijl je zong, maar nu is 't weer over . . . Als ik aan dat kleine meisje met de heldere oogen denk, dat vroeger zoo vol vertrouwen naar mij uitkeek, dan moet ik me telkens afvragen, of je werkelijk datzelfde kind bent: die oogen zie ik niet meer. En dan heb ik een gevoel of ik mijne liefde prijs gaf aan den wind . . .«

»Dus nu zie je eindelijk eens 'n fout in haar,« merkte mijn pleegvader droogjes op.

Hij zat in den leuningstoel, met een verbonden voet; hij had »het pootje« en was dus nu en dan wat knorrig. »Anderen mogen nooit 'n aanmerking op je lievelingetje maken!« — ging hij voort. »Wat mij betreft, het kind heeft me in geen enkel opzicht teleurgesteld, maar juist in alles mijne verwachting overtroffen. Ze is stil, ordelijk, gehoorzaam; wat wil men meer? Daarbij bezit ze een zeer te waardeeren eigenschap, die altijd zeldzaam is, maar dubbel zeldzaam in haar stand: ze is onbaatzuchtig. Dat is me opgevallen bij 'n bijzondere gelegenheid en sinds dien tijd heb ik haar doen en laten opmerkzaam gadegeslagen . . . Ook strekt het in mijn oog tot aanbeveling, dat Cecile niet overdreven gevoelig is« . . .

»Wat ik daarstraks zei, was dwaas,« antwoordde Me-

vrouw met bevende stem, »sommige dingen, die men gevoelt en waar men verdriet van heeft moet men voor zichzelf houden. Maar er zijn oogenblikken, dat men er behoefte aan heeft ze te uiten.«

Ze stond eensklaps op en liep de kamer uit.

Ik wilde haar volgen, want ik geloof, dat ze schreide, maar mijn pleegvader hield mij terug.

»Blijf hier, kleine, zoo iets gaat het best vanzelf over.«

Een poosje later kwam Mevrouw weer binnen. 't Was, alsof er niets gebeurd was ; haar gelaat stond even strak en kalm als altijd.

Op mijn zestiende jaar werd ik aangenomen. De oude dominee, bij wien ik ter catechisatie ging, was een eerwaardig, vroom man. Zijn bezielend onderwijs maakte diepen indruk op mijn gemoed. 't Ging uit het hart tot het hart. Wat hij ons zeide klonk zoo eenvoudig en scheen zoo gemakkelijk om te doen ; en toch gevoelde ik soms, dat ik het gehoorde niet toepassen kon in mijn leven. O, ik was zeker veel slechter geworden in deze laatste jaren. 't Was me niet langer een lust en een vreugde, om aan den Heer te denken en te leven naar Zijn wil en tot Zijn eer. Iets verhinderde mij dat ; iets maakte mij bevreesd voor Hem.

Wat had ik er behoefte aan om mij uit te spreken voor den vriendelijken ouden leeraar en hem raad en hulp te vragen !

Eindelijk besloot ik hiermede ernst te maken ; want telkens en telkens weer ontzong mij de moed. Doch 't moest en 't zou gebeuren — zóó kon ik 't niet langer uithouden. Op zekeren dag wachtte ik, totdat de laatste leerling was heengegaan, en klopte toen schroomvallig aan de deur van de catechisatiekamer.

Dominee zat in zijn leuningstoel, met gebogen hoofd ; hij was verdiept in het lezen van een brief. Er lag eene ernstige, bekommerde uitdrukking op zijn gelaat en de

rimpels op het hooge voorhoofd waren dieper dan gewoonlijk.

»Wat is er? Zoo, ben jij 't, kind! Je stoort me niet, zeker niet. Ga zitten . . . en zeg me wat je op 't hart hebt. 'k Heb al lang gemerkt, dat er iets was, dat je ongelukkig maakte; ik zag het in je oogen. Als ik je nu maar troosten of raad geven kan. Spreek vrij uit, beste meid.«

Ik begon onzeker en stotterend, maar spoedig wond ik mij op en toen kwamen de woorden vanzelf. 't Verlichtte mij reeds om eindelijk eens te kunnen uitspreken, wat mij drukte.

Was het geen schreiend, schreiend onrecht mijne brieven achter te houden? Wat moest ik toch doen, om mijne pleegmoeder daarvan te overtuigen?

De oude man zag er ernstig en bezorgd uit, toen hij met nadruk zeide: »Je bent heel scherp en oordeelt liefdeloos . . . en ben je ook niet erg o n d a n k b a a r ? Je pleegmoeder, die zoo vriendelijk voor je is in alle andere opzichten, heeft stellig hare redenen voor deze handelwijze. Je was 'n kind, toen je je ouders verliet; je kunt nog niet over dergelijke dingen oordeelen.«

»Dit is juist 't verschrikkelijkste,« viel ik hem harts-tochtelijk in de rede: »ze stelt moeder in 'n verkeerd daglicht. 't Schijnt of mijne liefde voor moeder en omgekeerd mij kwaad zou kunnen doen. Mevrouw ziet zoo uit de hoogte neer op alles wat betrekking heeft op »thuis«. U denkt misschien, dat moeder me tegen haar heeft opgezet; dat het moeders schuld is, dat ik nu zoo driftig ben en er me zoo weinig over schaam . . . Neen, dominee, als ik bij haar gebleven was, zou zij al 't onkruid uit mijn hart getrokken hebben, dat nu gelegenheid had wortel te schieten en te groeien . . . Ik was nog zoo bitter klein, toen ik van haar wegging . . . O, moeder! moeder! . . .« Ik barstte in tranen uit.

»Stil, stil,« — dominee legde bedarend de hand op mijn hoofd. 't Is verre van mij, dat ik een m o e d e r

zou verkleinen in de oogen van haar kind; allermintst nu ik haar, noch haar doen en laten ken. De band tusschen ouders en kinderen is door God zelven gelegd; geen macht ter wereld kan dien verbreken. En wordt Christus de band hunner gemeenschap, dan brengt ook de dood geen scheiding. Wie tracht zich te stellen tusschen wat bij elkander behoort, handelt in strijd met Gods wil. Als je één oogenblik in ernst denkt, dat dit het streven van je pleegmoeder zou zijn, dan is dat een zware beschuldiging. Verlang je, dat ik met haar over deze zaak kom spreken?»

»Daar heb ik niet aan gedacht. . . . ik meende. . . . ik hoopte, dat dominee misschien zou toestaan, dat moeder de brieven aan mij bij u stuurde.«

»In geen geval zonder voorkennis van je pleegmoeder. We moeten recht door zee gaan, kind!«

»Dat zei moeder ook. Hare laatste woorden waren: »Doe niets bedekts; wees waar en oprecht; vergeet den Heer nooit.« Maar nu zal mijne pleegmoeder u stellig de zaken van haar kant voorstellen en dat zal een smet werpen op »thuis«. Dat weet ik. Wilt u haar naar alles vragen, dominee, we hebben niets te verbergen, niets waarover we ons behoeven te schamen. Armoede is geen schande. Ziet u, mijne pleegmoeder denkt er anders over. Zij minacht ieder die arm is, hoewel ze veel weggeeft en gauw medelijden heeft. Maar haar medelijden is vermengd met wantrouwen. Hoort ze iets kwaads van 'n armen stumper, dan zegt ze terstond: »Hoe kun je nu iets anders verwachten van zulk volk.« Mijn bloed kookt, als ik er aan denk wat voor 'n gezicht ze dadelijk trekt; en als ik dat gezicht in verband breng met m o e d e r«

»Je kunt er gerust op zijn, dat ik door mijn eigen oogen zal zien, of liever, dat God mij zal doen verstaan, wat ik verstaan moet,« antwoordde de dominee bedaard. »De moeder, die haar kind zulk een raad geeft, verdient geacht en geëerd te worden. — En voorts, werp uwe

bekommernis op den Heer, Hij zal u leeren van den weg dien gij gaan zult. Hij zal raad geven, Zijn oog zal op u zijn. Vertrouw op Hem met uw gansche hart — dan zal Hij alles wél maken.«

Reeds den volgenden dag werd dominee bij mevrouw aangediend.

Mijne pleegmoeder verliet de leeskamer met de teruggetrokken, bijna trotsche houding, die ze altijd aannam tegenover vreemden. Eenige oogenblikken later werd ik geroepen; toen ik binnenkwam, liet mevrouw mij met den dominee alleen.

»In zekeren zin miste mijn bezoek het doel,« begon hij; »je pleegmoeder wenschte geen inmenging van derden tusschen haar en u, zeide zij, en het deed mij leed te zien, hoe zelfs de gedachte daaraan haar boos en verdrietig maakte.«

»Erkende ze brieven achtergehouden te hebben?«

»Van eigenlijk erkennen was geen sprake. Ik kwam als bemiddelaar — niet als aanklager. In den loop van ons gesprek verklaarde mevrouw, dat ze voor God kon verantwoorden wat ze gedaan had. Misschien was dit een bekentenis. Zij weet nu, dat ik je moeder zal vragen om hare brieven voortaan aan mijn adres te zenden. Ook stond zij toe, dat je zooveel je wilt aan je moeder moogt schrijven.«

»O, wat ben ik blij; ik dank u dominee, duizendmaal dank.«

»Dank er den Heer voor,« was het antwoord, »wandelen voor Zijn aangezicht, kind, en wees oprecht.«

Zoo zou ik dus weer brieven van huis krijgen. Ik had moeder nooit geschreven van mijn vermoeden aangaande mevrouw; ze had immers verdriet genoeg. Moeder zou zeker denken, dat hare vorige brieven verloren waren geraakt, omdat we zooveel reisden en dat het sekuurder was ze aan een vast adres te zenden.

Toen mijne pleegmoeder en ik elkander terugzagen in

't middaguur, keek ze mij verwijtend aan, maar zeggen deed ze niets.

»Heb ik dát aan je verdiend?« stond er duidelijk te lezen in hare oogen, die steeds zoo vol uitdrukking waren.

Een paar dagen vóór mijne bevestiging kreeg ik een brief van de geliefde hand. Hoe goed kende ik die kleine scheeve, onbeholpen letters! Ik kuste den brief vele, vele malen, voordat ik dien rustig kon lezen. O, wat deden die lieve woorden mij goed, wat verkwikten ze mij! En toch was 't me, of er iets aan ontbrak. De stille vrede, de berusting, die uit elken regel sprak, vond geen weerklank in mijn onrustig gemoed. »Zij verlangt toch niet zóó naar mij, als ik naar haar,« was mijn slotsom.

Erik had hen dit najaar bezocht. Hij was reeds tweede stuurman en zoo flink en knap. Anna Gretha liet me hartelijk groeten. Ze was nu 'n groot, handig meiske; moeders trouwe hulp. Alles ging naar wensch. We hadden allemaal wél reden den Hemelschen Vader te danken voor zijne genadige leiding. Eén onzer in 't bijzonder...

Bedoelde zij mij?! O, neen, ze sprak natuurlijk van vader; die had de Haven der ruste bereikt.

III.

De ziekte van mijn pleegvader verergerde onrustbarend tegen 't najaar. De dokter schreef een reis naar 't zuiden voor. Na lang beraad werd daartoe besloten. 't Was wat om het rustige, geregelde leven en al de geriefelijkheden van eigen huis te verwisselen met een hotelleven! En de generaal zou van de heerlijke natuur in 't buitenland weinig kunnen genieten. Maar in ieder geval kon men zien wat verandering van lucht deed —

en voor »t kind« zou zich 'n nieuwe wereld ontsluiten. Dit laatste deed de schaal overslaan ten gunste van de reis.

Mijn pleegvader had zich aan mij gewend ; hij hield van mij op zijne wijze. Hij stelde vertrouwen in mijn karakter, zooals hij beweerde, en had graag, dat ik er aardig uitzag. Dit gaf hem aanleiding om mij te overladen met kostbaarheden ; ook was hij er steeds op uit om mij genoeg te verschaffen.

Eigenlijk plezier in de reis had ik niet. Maar 'k was overal liever dan thuis (mijn zgn. tweede »thuis« dan), omdat de verhouding tusschen mijn pleegmoeder en mij al meer en meer gespannen werd, ja, met den dag »onhoudbaarder« voor mijn gevoel.

Er moest verandering komen, op welke wijze dan ook. Ik brak mijn hoofd met de meest onuitvoerbare plannen te bedenken ; 't zou buigen of barsten — zoo voortleven konden we niet. De reis lijkt me een droom. Verwonderlijk vaag staat mij die voor den geest. Wat nut heeft het de heerlijkheden der wereld te zien, als het hart treurig is en het oog beneveld door tranen ?

Bergen en rivieren, prachtgebouwen en ruïnen, schilderijen, tentoonstellingen, musea enz. enz. niets had vat op me, niets boeide me langer dan een oogenblik. Slechts als we aan zeeplaatsen vertoefden, sloeg mijn hart sneller. Als ik Erik hier eens ontmoette ! Vol verlangen dwaalde mijn oog van 't eene schip naar 't andere, of ook van een dier hooge masten de dierbare vaderlandsche vlag waaide !

»t Is eigenlijk 'n dwaze gedachte,« dacht ik bij elke teleurstelling. Maar telkens weer keerde de hoop terug, als ik van verre de heldere golven zag glinsteren en schitteren in de zon . . . En die hoop bleek niet ijdel. »Onze Vader« verhoorde mijn gebed, wonderlijk, onverwacht . . . op zijn tijd.

't Was een heerlijke Augustusmiddag. We waren te Nizza. 'k Had gewinkeld met mijne pleegmoeder en verschillende inkoop gedaan. Op den terugweg naar ons

hotel, raakten we in een soort gedrang. Mijn hoofd duizelde van al die menschen in vreemde kleederdrachten, dat gegons van stemmen, 't geratel van rijtuigen, 't verblindende licht

„Pas op ! pas op ! !“ klonk het plotseling achter ons in de Deensche taal.

Een oud, gebogen moedertje zou bijna onder de hoeven van 'n paar vurige paarden geraakt zijn, maar ze werd door een krachtige hand gegrepen en zonder complimenten op zij gezet. Ze knikte haren redder vriendelijk toe en dankte hem met een stortvloed van woorden. Hij verstond haar blijkbaar niet, want hij schudde 't hoofd, lachte — en gaf haar ten slotte een zilverstuk.

't Was een slanke jonge man, in nette zeemanskleding, met helderblauwe oogen en lichtbruin krullend haar. Het door de zon verbrande gelaat straalde van levenslust en gezondheid. Er was iets in zijn lach, dat me oogenblikkelijk trof. Ik kende dat verstandige, vrijmoedige en toch 'n beetje verlegen gezicht; zelfs de schelmschheid zijner kinderjaren keek hem nog de oogen uit.

H e t w a s E r i k

Houd je bedaard, Cecile, er is geen ongeluk gebeurd. Je hoeft werkelijk niet zoo bleek te worden van den schrik Kijk, hoe vlug 't vrouwtje voortstompelt op hare krukken«

De jonge zeeman was verdwenen in 't gedrang, mijne pleegmoeder schreef mijne ontroering aan schrik toe . . . Wat moest ik doen ?

We hadden in ons hotel een schoolvriend van mijn pleegvader ontmoet, een gepensioneerd zeeofficier, die ook voor zijne gezondheid reisde. Hij scheen mij toe een vriendelijke, welwillende oude heer te zijn. Ik besloot mij tot hem te wenden.

Toen wij thuiskwamen, zat hij een sigaar te rooken op de veranda, in gezelschap van den generaal. Wij voegden ons bij hen en spraken over onverschillige

dingen. Een poosje later ging kapitein Tang den tuin in, en ik volgde hem.

»Zijn hier veel Deensche schepen in de haven?»

»Niet zoo heel veel op 't oogenblik.«

Ik vertelde hem van de vluchtige ontmoeting op straat en verzocht hem dringend om mijn broeder op te zoeken en bij mij te brengen: Erik Jensen, tweede stuurman — den naam van 't schip wist ik niet. Maar ik verliet mij op hem.

»Ik zal doen wat ik kan,« beloofde hij mij. »Als hij hier is, breng ik hem bij u.«

Hoe onrustig was ik den geheelen avond en den volgenden morgen. Wat zouden mijne pleegouders zeggen, als hij kwam?

Tegen den middag verscheen kapitein Tang. Zijn anders zoo opgewekt gezicht stond ernstig.

»Onverwachte hindernissen traden mij in den weg,« zeide hij, »die moest ik eerst wegruimen. 't Was 'n toer den jongen man uit te vinden. Hij is tweede stuurman op de »Danebrog« en zeer bemind bij zijne superieuren. Toestemming om naar zijne zuster te gaan« — de kapitein sprak langzaam en duidelijk, half tot mij, half tot mijne pleegouders — »kreeg hij zonder veel moeite. Maar ik moest al mijne welsprekendheid tepas brengen om hem over te halen mee te gaan. Hij had een goed geheugen, zei hij; nooit zou hij vergeten, hoe hij te Kopenhagen bij de deur was a f g e w e z e n, toen hij zijne zuster wilde bezoeken Maar toch volgde hij mij — en nu is hij hier«

De kapitein had de laatste woorden zeer luid gesproken en geen oog afgewend van mijne pleegouders, die stom van verbazing en ergernis schenen

De deur ging open. — Erik trad binnen.

Met opgericht hoofd bleef hij aan den ingang staan; zijne wangen gloeiden, zijne oogen schitterden.

»Erik, lieve, lieve Erik!«

Hij keek heel verrast en verlegen, toen ik zijne beide

handen greep — ze waren groot, bruin en hard . . .

«Kijk me toch aan, Erik; neen flink. Herken je me niet meer? Ik kende jou dadelijk. We hielden vroeger zooveel van elkaar . . . heb je je zusje heelemaal vergeten?»

«Je bent zoo veranderd, Sidsel, ik kan me niet begripen, dat je 't werkelijk bent . . .»

Hij nam zijn muts en keerde zich om. Maar ik hield hem vast.

«Vertel me van moeder, Erik! Je bent thuis geweest, hoe gaat het met moeder?»

«Nu wat beter. Vaders dood was 'n zware slag voor haar; ik geloofde eerst niet, dat ze dien ooit te boven zou komen. Maar de laatste maal was 't weer onze oude moeder . . .»

Mijn pleegvader was opgestaan. Hij trad op Erik toe en vroeg scherp: «Is 't nu uit?»

«Ik kwam niet ongeroepen.» Erik trok zijne handen uit de mijne; zijne oogen flikkerden.

«Je kwaamt op mijn verzoek, mijn jongen,» — de oude kapitein zag er ook aangedaan uit — «en wie jou beleedigt, beleedigt mij. Iedere zuster kan trotsch zijn op zoo'n broer, zou ik denken. Je doet onze vaderlandsche vlag eer aan, kameraad,» — hij sloeg hem hartelijk op den schouder; — «grooter lof kan ik je niet geven . . . Ja, ga maar; een flinke kerel wacht niet, tot men hem de trappen afsmijt . . . Maar ik ga ook.»

«Erik,» snikte ik, «zeg me toch goeden dag!»

Hij keerde zich om, keek mij een oogenblik aan, en zeide toen met zijne oude hartelijkheid:

«Vaarwel, Sidsel, God zegene je voor je trouwe liefde.»

Nauwelijks was de deur achter die beiden gesloten, of mijn pleegvader barstte uit: «Wat is dat? Wat heeft dat te beteekenen? — Hoe durfde je het wagen . . .»

Mijne pleegmoeder zag er bleek en verschrikt uit; zij vreesde voor de wolken, die zich boven mijn hoofd samenpakten. Hare handen beefden, hare lippen trilden,

en hare oogen stonden vol tranen. Wat mij betreft, ik was wonderlijk kalm en rustig; bijna sterk.

»Waarom vroeg je ons geen toestemming? Spreek op dan toch.«

»Waarom kreeg ik mijn broer niet te zien in Kopenhagen, toen hij naar me vroeg?«

»Ik geloof, dat het kind haar verstand verloren heeft . . . Ga je brutaal worden, Cecile?«

»Ik wil niet brutaal zijn . . . maar ik wou zeggen dat ik handelde naar de inspraak van mijn hart; dat laat zich niet bevelen. Hoe meer men de stem der liefde tot zwijgen tracht te brengen, des te luider spreekt zij.«

Rustig en langzaam kwamen deze woorden over mijne lippen. Nu wisten ze meteen hoe 't er van binnen bij me uitzag; wat er van kwam, kon me niets schelen. Stuurden ze me naar huis — des te beter. Maar ze zonden mij alleen naar mijn kamer.

Mijn pleegvader was dien dag en ook de volgende dagen opvallend koel en kortaf tegen me. Het ergerde hem ook, dat kapitein Tang de zaak zóó ernstig had opgenomen, dat hij niet meer bij ons kwam.

Eer er een week om was, scheen de generaal echter 't gebeurde in 't vergeetboek gedaan te hebben.

Toen we weer in Denemarken terug waren en 't oude leven werd voortgezet, of 't nooit onderbroken was, kwam er een soort lusteloosheid over mij.

Was er nergens een uitweg voor me?

De eenige, die mij verstond, was mijn oude leeraar. Zonder zijne hulp en zijne gebeden, zou ik dien tijd niet doorgekomen zijn.

In 't laatst van September kreeg mijne pleegmoeder eene oudere stiefzuster te logeeren. Ze was gehuwd met een landedelman uit Jutland en woonde daar op het voorvaderlijk erfgoed. 't Was eene kleine, eenigszins gezette vrouw, met heldere verstandige oogen en eene vriendelijke stem. Ze had iets vastberadens over zich, dat me terstond aantrok.

Nauwelijks was tante Julie een paar dagen bij ons, of ze wist, met betrekking tot mijne pleegmoeder en mij, dat de vork niet recht in den steel zat. Telkens als ze hare groote oogen op mij liet rusten, was er iets vragends in te lezen; nieuwsgierigheid was het niet — daarvoor keek ze te bedroefd.

Op een avond zaten we alleen in de tuinkamer. Ik had haar — de generaal had er al zoolang op aangedrongen — mijne talrijke kleinoodiën laten bewonderen, en pakte ze nu weer in de doozen en doosjes.

Wat doe je dat toch onverschillig, Cecile,« zeide ze plotseling. Andere jonge meisjes hebben schik in die mooie dingen — en jij kijkt, of je er niets om geeft. Er is iets in je gezichtje dat ik niet begrijp, iets dat niet goed is. Als we allemaal bij elkaar zitten, schijnt 't mij altijd, dat jouw gedachten ver weg dwalen Voel je je niet gezond?

Caroline,« vervolgde zij, zich tot mijne pleegmoeder wendende, die juist de kamer binnenkwam, ik vind, dat Cecile er ellendig uitziet. 'k Heb grooten zin haar met me meê naar huis te nemen en te zien of we haar daar in Jutland niet 'n paar frissche roode wangen bezorgen kunnen. Bij ons zal ze net zoo vroolijk worden, als onze eigen meisjes! Wat zeg je van dat voorstel en wat zegt het kleintje er zelf van?

»Ik wil graag,« antwoordde ik, schier ademloos van ontroering.

Hier was eindelijk de uitweg voor mij!

»We zijn pas thuis van die groote reis,« merkte mevrouw op; »ik denk, dat Cecile 't meest naar rust zal verlangen. En die kan ze hier krijgen, zooveel ze wil. Bovendien zullen we haar missen Maar als ze 't werkelijk wenscht«

»Ja, zeker wenscht ze het — en ik ook. Sta haar 'n paar weken af; over zoo'n korte scheiding zal je wel heen komen.«

Mijne pleegmoeder zag er teleurgesteld uit. Maar ze

gaf toch hare toestemming en de voorbereidselen tot mijne reis werden gemaakt. Ik gevoelde me beschaamd, toen ik zag, hoe vriendelijk ze voor mij zorgde. Van alles pakte ze in; eene portefeuille met geld lag bovenop mijne kleederen.

Toen ik dat geld zag, had ik maar ééne gedachte. Zou ik zoo ondankbaar en trouweloos zijn, om van dit geld gebruik te maken voor iets, dat ze me nooit zou toestaan en dat ik haar ook nooit vragen zou: moeder te bezoeken?

Ik streed een zwaren strijd.

»Wees waar en oprecht; doe niets bedekts. Vergeet den Heer nooit

't Was de avond vóór ons vertrek. Tante Julie schilderde me in levendige kleuren haar vroolijk thuis, haar besten man, hare bovenstebeste kinderen.

»Maar je luistert niet naar me, Cecile. Waar ter wereld peins je toch over? Men zou bang worden voor dat zwaarmoedige gezichtje van jou«

Ik kon 't niet langer uithouden — we waren alleen — en stortte mijn hart uit.

»Nu weet u alles. Heb medelijden met me, tante Julie, ik moet naar huis gaan en moeder zien, anders kan ik 't niet uithouden.

»Wel, wel! En ik, die geloofde dat je heelemaal alleen in de wereld was! Ik ben ook moeder, Cecile, en 'k zou wel een steen moeten wezen, als ik »neen« zei — hoe-wel 't eigenlijk verraderlijk is tegenover mijne arme zuster, die je aan mij toevertrouwt. Twee voorwaarden stel ik je: de eene is, dat Caroline 't spoedig moet weten: de andere: dat je maar één nacht thuis blijft en den volgenden dag weer met me meegaat. Ik blijf dien nacht wel ergens in een logement logeeren Maar neen, wat zou mijn man zeggen, als hij wist, dat ik noordwaarts reisde, in plaats van zuidwaarts. Weet je wat — ik schrijf 't hem ronduit en je pleegmoeder zeg ik 't ook. Weigert ze, dan in vredesnaam; maar ze zal niet weigeren, dat geloof ik vast

Weet je waar ik wel bang voor ben, kleine stumper, dat dat heele bezoek thuis eene teleurstelling voor je zal zijn. Je komt terug in de ouderlijke woning als een ander dan het kind dat die verliet. Je ziet alles met andere oogen. Je hebt in andere kringen verkeerd en vele dingen zullen je tegenvallen en tegenstaan. Schud je hoofdje maar niet, kind, je ouwe tante krijgt in 't eind toch gelijk. Goeden nacht, Cecile, ik maak dat zaakje met mijne zuster wel in orde.

Ze zeide het mijne pleegmoeder ronduit. En onze reis mocht doorgaan.

Was dat geen gebedsverhooring?

IV.

Vriendelijk bescheen de zon het goudkleurige najaarsloof en de kleine landelijke woningen in mijne geboorteplaats. We kwamen er tegen den middag aan. Tante Julie bleef aan 't station — en ik ging . . . naar huis.

Hoe wonderlijk was het mij te moede. Mijn hart dreigde te bersten van vreugde en droefheid beide.

Daar kwam de zwarte poedel van onzen dominee en besnuffelde me; zou hij me herkennen? De duiven van den bakker vlogen verschrikt weg, toen ik naderde. Oude Michel, die met zijne mand koopwaren voortstropelde, groette eerbiedig. De groote sterke smid stond met over elkaar geslagen armen aan de deur van zijne werkplaats en keek me na

Uit de geopende ramen van 't schoolgebouw klonk het welbekende gonzen en brommen mij tegen. 'k Zag een heele rij kleine gebogen hoofden en den rug van den ouden schoolmeester. 't Leek wel of hij nog dezelfde ouderwetsche jas aan had. Onze Anna Gretha zat stellig ook daarbinnen

Aan den kant van den weg zat een steenhouwer aan den arbeid. Dat eentonig getik klonk me als een welkomstgroet. Ik dacht aan vader.

De Heer bescherm de oogen van dezen armen man!

Een kleine jongen zat op den steenhoop en floot een vroolijk deuntje, hij had zeker z'n vader het middageten gebracht.

Wat een ceuw scheen 't me geleden, dat ik het mijn vader deed!

Nu draaide de weg. Daar lag het kale veld — en ginds ons huisje met het bemoste dak en den vergulden weerhaan.

Zou moeder daar nog wonen? Ik had niet eerder gedacht aan de mogelijkheid van verhuizen. Doch naderbij komende, herkende ik de grappige roode figuurtjes in de korte gordijnen; die waren gemaakt van Anna Gretha's doopkleed. De deur was gesloten; dus scheen er niemand thuis te zijn. Maar de sleutel zou zeker op zijne oude plaats liggen, onder 't afdakje van den put.

't Regelmatig gesnor van een spinnewiel weerklonk uit de bovenwoning. — Als Maren of Trine me maar niet zagen. Ik besloot weg te schuilen onder 't afdakje van den put, tot moeder en Anna Gretha kwamen. De school zou wel dadelijk uitgaan. Zes jaar geleden stond ik hier ook, beschenen door de ondergaande zon: zes lange, lange jaren.

Maar wat was dat voor een vroolijk gezang, wat was dat voor een geklip-klap van kindervoetjes? Een klein meiske, met een pakje boeken in de hand, had me in 't oog gekregen. Half loopend, half springend, kwam ze naar me toe.

»Moet u moeder spreken? Zij is niet thuis, maar ze komt stellig gauw. Wilt u niet binnen gaan? Hier heb ik den sleutel,« ze opende de deur en duwde me naar binnen. Daar stond ik weer in 't nederige kamertje — en 't was of er een mist voor mijne oogen kwam.

Wilt u niet gaan zitten?« Het open kindergezichtje



O. G. S. Co.

keek naar me op. »Ik ben zoo bang, dat moeder niet gauw komt en dat u dan weg zult gaan. Moeder is wol gaan koopen in de stad. Mevrouw van den dominee en de vrouw van den meester en alle mevrouwen en juffrouwen uit de buurt willen eigen gesponnen kleeren hebben. En dus heeft moeder 't erg druk; haar spinnewiel staat nooit leeg

»Hoe oud ben je?

Ik trok haar naar mij toe en kuste haar.

»Acht jaar.«

»Heb je meer broers of zusters?

»Ja, ik heb 'n grooten broer; die is stuurman op een van de schepen van den koning. Daar is zijn portret.« Ze wees mij met zichtbaren trots op eene afbeelding van Erik, die boven 't kabinet hing, tusschen de oude schilderijen, die ik als kind gekend had: Ruth met haar gebogen rug, en Hamburg, in vlammen gehuld.

»Heb je geen zuster?»

»Ja, eentje.«

»Is ze thuis?»

»Nee.« — Anna Gretha zag er opeens uit, of ze geen lust had een verdere verklaring te geven. Ik keek rond. Daar stond moeders spinnewiel; op 'n tafeltje er naast lagen kaarten met wol. De oude klok hing er boven. Dat alles kende ik. 't Kleine roodgeschilderde hoekkastje was nieuw, evenals twee van de stoelen; voor de bedstede waren nieuwe gordijnen gekomen. 't Geheel zag er welvarender uit dan vroeger. Nétter niet, dat kón niet.

Daar is moeder! 'k Hoor haar karretje.«

Ja, daar kwam moeder aan; ze duwde een handkarretje voor zich uit; er lag een groote zak in.

»Moeder, hier is eene dame, die u wou spreken!

Anna Gretha noemde me eene dame!»

Moeder kwam binnen. »O, o ben jij 't, Sidsel!« Zij herkende me dadelijk.

»Wat 'n blijdschap, wat 'n verrassing is dat, Sidsel. De Heer zij geloofd en geprezen.« Ze drukte mij aan

haar hart. Maar huil toch niet zoo, kind, huil toch niet zoo . . . je maakt dat ik bang word . . . »

Ach, moeder, het doet me zoo'n goed. 't Is of ik weer 't kleine meisje van vroeger ben. Laat me toch eindelijk eens uithuilen . . . »

Anna Gretha trok zich in 't verste hoekje terug en keek me verwonderd en onderzoekend aan. Moeder schudde 't hoofd. »Neen, dat gaat niet aan, Sidsel. Houd op, kind, houd op met dat schreien. — Willen we samen naar vaders graf gaan? . . . Ja? . . . Kom, je zult daarbuiten wel tot bedaren komen. We gaan dan samen door 't bosch terug; dat doen we, hè? » En zoo deden we.

Moeder in hare eenvoudige, zelfgesponnen rok en jak met wollen boezelaar en ik in zijde en bont. Maar, o, wat gevoelde ik mij nietig en klein naast haar; wat leek mijn verdriet mij onbeduidend en zelfzuchtig nevens haar leed.

Gereinigd en gelouterd was zij te voorschijn gekomen uit de groote, nooit eindigende school der beproeving; dat zeide mij haar geheele verschijning. Al het overwicht was aan haar kant; zij was de meerdere in alle opzichten.

En ik verbergde niets voor haar; ik hield niets achter. De beleediging haarzelve aangedaan, de achtergehouden brieven. Alles kwam er uit. Zij hoorde mij aan met eene mengeling van medelijden en afkeuring.

»Ach die arme jonge vrouw! ze hield toch zooveel van je; dat weet ik van ouds. En je hebt haar slecht beloond voor al hare goedheid. Dat zoo'n dame een beetje bang is voor arme menschen en hun gedoe, is haar toch waarlijk niet kwalijk te nemen. In de stad heeft ze de slechtsten onder ons leeren kennen en een afkeer gekregen van hunne brutaliteit, hebzucht en onzindelijkheid. Op den keper beschouwd heeft mevrouw niets gezegd, dat je ouders kan vernederen. Wat men er in drift uitgooit, moet men iemand nooit blijven toe-

rekenen. Was jij lief voor je pleegmoeder geweest en gebleven, dan zou het vertrouwen vanzelf gekomen zijn en had je haar kunnen vertellen, hoe heel anders je ouders waren Door dat botte zwijgen heb je de zaak verergerd; er is een wortel van bitterheid in je hart gekomen. Maar je was nog zoo'n kind, Sidsel; God zal het je niet toerekenen, als je Hem vraagt het je te vergeven en je te helpen, om anders te worden«

Anders worden? ! 't Ging als een opwekkende luchtstroom door mijn ziel. O, Vader in den Hemel, help me om anders te worden!

Daar was het kerkhof met zijn witten muur en 't wit en zwarte hek, dat zoo moeilijk openging maar nu toch niet zoo moeilijk als vroeger. Of kwam dat, omdat mijne armen sterker geworden waren?

Hier is vaders graf. Moeders stem beefde. »Hij is bij den Heer, Sidsel; hij ziet den Koning in zijne schoonheid Onder dezen treurwilg hebben we een bank laten zetten en die treurroos heeft Erik geplant op vaders graf Kom nu hierheen, kind, hier ligt de kleine Julie. Dat grafje verzorg ik altijd; iets wilde ik toch terugdoen voor alles wat mevrouw voor jou doet. Och, Sidsel, nu komen de waterlanders weer te voorschijn!

»Ik huil niet van droefheid, moeder, maar van dankbaarheid, van onuitsprekelijke dankbaarheid, dat ik u heb. Ik acht en zegen u voor alles, wat u voor me waart van kindaf. Ook voor datgene, dat u me vandaag liet zien en gevoelen. Ik werp niet langer de schuld op anderen en pleit mijzelven niet langer vrij. Neen, ik heb een blik geworpen in mijn trotsch, verbitterd, eigenzinnig hart. Maar óók weet ik, dat de barmhartigheden des Heeren vele zijn en dat Hij mij in genade zal aannemen.«

In 't halfdonker liepen we naar huis. De boomen ruischten boven ons hoofd. We spraken weinig, maar moeder hield mijne hand in de hare en drukte die zacht. Al dat bittere en harde, dat zoo langen tijd mijn vrede

geroofd had, was verdwenen als nevels voor de zon. Liefde had overwonnen en liefde zou overwinnen. O, wat ademde ik licht en gemakkelijk en wat gevoelde ik mij vredig gestemd. En ik dacht aan mijne pleegmoeder; aan de duizend bewijzen van liefde, mij betoond. Wat was haar leven toch eigenlijk eenzaam en moeilijk en hoe weinig werd ze begrepen. 't Was of ze voor mij stond en me aanzag met dien wonderlijk smeekenden blik, dien ik steeds met koelheid beantwoord had. Voortaan zou alles anders zijn. Ik wilde de brug worden tusschen haar en moeder; ik zou haar doen zien, dat rijkdom alléén geen beschaving brengt, dat armoede op zichzelf niet behoeft af te stooten, maar dat de vreeze des Heeren armen en rijken verbindt.

Zelfs toen ik naast moeder zat in vaders stoel, verlangde ik naar mijne pleegmoeder. Niet omdat mijn thuis mij tegenviel! Integendeel, ik genoot van deze vriendelijke, gezellige omgeving met volle teugen. 't Licht van onze lamp viel door de kleine vensters op den grooten weg. De deur van de keuken stond half open; een ketel water raasde boven een helder vlammend vuur. Anna Gretha had de tafel gedekt. Er was boter en gebraden spek, versch roggebrood en een schaal zoete melk.

»We hebben 't zoo goed, als we 't maar wenschen kunnen,» zeide moeder. »De Heer heeft mijn spinnewiel gezegend, en Erik weet niet, wat hij voor moeder doen zal.

E r i k. Mijn hart begon weer onrustig te kloppen: het tooneel te Nizza verrees voor mijn oogen. . . . Dàt had ik nog voor moeder verzwegen. Zou ik 't haar nù vertellen? Neen, weg met die bitterheid; 't zou vergeven — en vergeten zijn.

Eerst wisten we niet, hoe we rond moesten komen, vervolgde moeder. »'t Zag er donker voor ons uit, na vaders dood. We leefden van den eenen dag op den anderen, letterlijk uit des Heeren hand. En elken avond gingen we gespijzigd naar bed. God was met de weduwe en de vaderloozen.»

Anna Gretha hield zich nog steeds op een afstand. Ze was nog wat schuw, maar keek toch vriendelijk naar de groote zuster.

»'t Is jammer, dat Anna Gretha die kuiltjes niet meer in hare wangen heeft,« zeide ik tot moeder. »Toen ze klein was, had ze er zeker drie; ik kuste die altijd. Kom eens hier, kleintje, en laat me zien, of er geen spoor meer van te vinden is. — Kijk daar vind ik ze allemaal nog: één boven 't oog en twee in de wangen.«

. . . Ik kuste 't aardige ding, dat in weerwil van hare kinderlijkheid toch moeders vertrouweling en rechterhand was.

Eerst laat in den avond gingen we ter ruste. Mijn zusje lag vol vertrouwen in mijne armen, als in den goeden ouden tijd. Ze was dadelijk ingeslapen; moeder en ik niet. We hadden samen hardop gebeden; gedankt ook. Er waren tranen in moeders stem. . . . Nooit zal ik vergeten, hoe ze den Heer dankte, dat Hij mij een weg aangewezen had, waarin de mij toevertrouwde gaven tot ontwikkeling konden komen, en hoe vurig ze smeekte, dat ik die mocht gebruiken tot verheerlijking van Zijn naam.

Langen tijd dacht ik hierover na; een nieuw licht over mijn »van huis zijn« ging over mij op. En toen sliep ik rustig in. 't Was vredig en stil in ons kamertje, als in een heiligdom.

Den volgenden morgen hielp Anna Gretha me bij 't aankleeden. Wat bekeek en bewonderde ze mijne kleederen!

»O, moeder, kijk eens; kijk toch eens!«

Toen vloog ze gauw naar den put om water te halen. Ik liep haar na en nam haar den emmer af.

»Wacht even, Anna Gretha, die kunst versta ik ook!«

En terwijl ze zei, dat ik 't niet kon en me vol angst bij de kleeren vasthield, en terwijl moeder uit het venster riep: »Doe dat toch niet, Sidsel!« — liet ik den emmer

neer en trok dien snel naar boven . . . 't Geplas van 't water, 't gerammel van den ketting, klonk mij liefelijker dan de schoonste muziek.

Tegen den middag kwam tante Julie; in mijn blijdschap had ik haar bijna vergeten. Ze bleef in de deur staan en nam alles ter dege op met hare heldere, verstandige oogen. Toen wendde ze zich met 'n paar vriendelijke woorden tot moeder.

«O, dat is zeker de dame, die Sidsel hier gebracht heeft. We kunnen u nooit genoeg dankbaar zijn, dat u het deed! 't Was zoo heerlijk haar terug te zien, na zes lange jaren . . .»

»Ik zou haast zeggen — als 't kon — voor mij was 't nog heerlijker dit te mogen doen. Kijk Cecile's gezichtje eens stralen; 't doet 'n mensch goed . . . 'k Heb anders in dat logement een nachtje doorgebracht, dat mij heugen zal. 't Scheen dat er een danspartij in de zaal onder me was! Ik kon geen oog dicht doen van 't lawaai en ben op 't laatst maar opgestaan. Toen heb ik me zitten verbazen, dat, zelfs bij 't twijfelachtig licht van een kaars, alles er zoo vuil uitzag. — «Wat eene tegenstelling met hier,» ging ze voort en keek genoeglijk rond, »dit kamertje is een pronkstukje van netheid en orde; geen stofje ontdek ik hier. Je hebt een gezellig thuis, Sidsel . . . van dien naam houd ik meer dan van »Cecile« . . . en ik wil je hier zoo lang mogelijk ongestoord laten. Is 't goed, dat ik 't rijtuig om drie uur laat komen? Want ik durf werkelijk niet langer te blijven . . . In dien tusschentijd ga ik den omtrek eens bekijken. God zegene u allen, vaarwel!»

Ze drukte moeder de hand, knikte Anna Gretha en mij vriendelijk toe, en stapte weg.

Om twaalf uur aten we de welbekende gruttenbrij.

»Wacht, Sidsel, ik krijg even je eigen lepel.« Moeder deed 't hoekkastje open en haalde een kleinen houten lepel te voorschijn. Die was zorgvuldig gewikkeld in rood papier en als eene herinnering opgeborgen. Vader

zelf had mijn naam in 't heft uitgesneden met 'n bloem er onder.

De tijd vloog om; eer we 't wisten hoorden we 't geratel van wielen. »Nu, vaarwel moeder, mijn eigen lieve moeder, ik kom spoedig weer, voor langeren tijd — en met volle toestemming. Eens zal God ons voor goed tot elkander terug brengen, moeder Ik ben in 't geheel niet bedroefd.«

»Ik ook niet, Sidsel! De Heer zegene je op al je wegen; mogen het altijd Z ij n e wegen zijn«

.
Tante Julie en ik reisden den geheelen namiddag en een groot deel van den volgenden dag. Ik was stil. 't Liefst zou ik dadelijk naar Kopenhagen gegaan zijn, want 't doel der reis was nu immers bereikt; maar dat kon natuurlijk niet.

Het verblijf op het oude landgoed was eene aaneenschakeling van eenvoudige, reine genoegens; het verfrischte en versterkte me naar lichaam en geest. Den geheelen dag brachten we door in den grooten tuin met zijn ontelbare vruchtboomen; we aten genoeg peren en kraakten genoeg noten voor een gansch jaar. Tante Julie, haar man en de zeven kinderen behandelden de kleine vreemdelinge als een hunner. Ik werd bepaald op de handen gedragen — en toch verlangde ik naar mijne pleegmoeder.

Omstreeks acht dagen na onze aankomst in Jutland, kreeg ik een brief van Mevrouw Ellerborg. De generaal had »het pootje« teruggekregen en was lijdender dan ooit; overigens geen nieuws.

»Ik geloof, dat 't het beste is, dat ik naar huis ga.«

»Ik geloof het met je, kind;« tante Julie begreep me volkomen. »Je gedachten zijn toch thuis: 't volgend jaar kom je wat langer hier.«

Zoo schreef ik dus met een paar woorden, dat ik gauw kwam. En reeds den volgenden dag ging ik op reis.

Mijn hart bonsde van vreugde, toen ik den drempel

der welbekende woning weer betrad. Alles zou nu goed worden; dat gevoelde ik. Er was geen schaduw van twijfel in mijne ziel.

Mijne pleegmoeder kwam mij tegemoet.

»Je hebt mijn brief verkeerd begrepen,« zeide ze zacht en treurig, »ik wilde je niet terugroepen; er was geen reden voor.«

»Ik heb ook geen oogenblik gedacht, dat het zoo erg zou zijn met den zieke. Tante Julie begreep best, dat ik uw brief gebruikte als een voorwendsel om gauw naar huis te gaan.«

»Was je niet tevreden bij tante?«

»O, ja, maar ik verlangde.«

»Verlangde je naar Kopenhagen?«

»Naar u moeder.« Voor de eerste maal gebruikte ik dien heiligen naam; voor de eerste maal liefkoosde ik haar uit eigen beweging.

Zij keek mij verrast aan, maar zeide niets.

Mijn pleegvader scheen recht in zijn schik te zijn.

Zoo, dus de kleine meid verlangde naar ons,« begon hij vroolijk. »En wie zou 't ooit gedacht hebben — wij verlangden naar de kleine meid. De tijd kroop voorbij, zonder je en we waren bang, dat we 't al te bont gemaakt hadden daar in Nizza hm, hm mijne vrouw zal je er alles van zeggen en dat je voorgoed wegblijven zoudt. Word maar niet ijdel, hoor kleintje! Vertel me nu eens gauw wat van 't land van den Jutlander. Loopt oom Hans nog altijd van den morgen tot den avond met die groote handschoenen aan en jaagt hij nog steeds op wilde eenden en ganzen? Gelukkige, gelukkige man!«

Terwijl ik vertelde, zat mijne pleegmoeder ernstiger dan ooit voor zich uit te kijken.

»Cecile, wat is er met je gebeurd,« vroeg ze, toen we eindelijk alleen waren, »wat is er toch met je gebeurd daar thuis bij je moeder? Er is een blijdschap in je stem, in je gezicht, in je manieren, die ik nooit bij

je heb gezien. Je bent heelemaal veranderd; die korte reis heeft je goed gedaan in alle opzichten. — Heeft tante Julie je hart voor mij geopend?»

»Tante Julie niet; eene andere heeft dat gedaan.«

Ik ging naast haar zitten, nam hare hand in de mijne, en legde een volledige bekentenis af. Mijne pleegmoeder werd nog bleeker; en ik zag, dat ze zachtjes schreide, toen ik vertelde van dat kleine graf

»Dat heb ik niet verdiend; dat zijn vurige kolen op mijn hoofd,« barsste ze plotseling uit. »Ik wilde je voor mijzelf houden, Cecile, ik wilde grijpen, wat God mij op Zijn tijd zou hebben gegeven Men raadde mij steeds aan alle banden, die je aan huis zouden kunnen verbinden, af te breken — voor jouw bestwil. En ik deed het, omdat het strookte met mijne wenschen. En zoo gebeurde het, dat je broer O, ik heb er zoo'n leed van gehad; daar in Nizza zag ik, hoe verkeerd we gehandeld hadden. Maar toen was ik nog te trotsch om het te erkennen. Eerst later sprak ik er mijn man over — ook zijn geweten had gesproken — en we vroegen den ouden dominee om raad. 't Slot was, dat we beiden aan Erik Jensen schreven

Maar er is nog meer. In mijn zelfzuchtig streven om je van je moeder te vervreemden, ook uit vrees, dat zij je tegen mij zou opzetten, heb ik de brieven, die ze je schreef, achtergehouden. Gelezen heb ik ze niet; ze liggen ongeopend in mijn bureau; bezwaard hebben ze me, al die jaren. — Ik ga ze halen«

Ze kwam terug met een klein pakje: 't waren er elf.

»O lees ze me voor,« smeekte ik.

»Ik ze lezen? Lees ze alléén, kind.«

»Neen, leest u ze hardop; het is een herstel van eer. U hebt moeder onrecht aangedaan door ze achter te houden — en mij ook. Maar uzelve het meest.«

»Dat heb ik, kind, dat heb ik,« antwoordde ze vast en eerlijk. »God weet, hoe ik dat onrecht betreur en wensch goed te maken, wat goedge maakt kan worden.«

Zij verbrak de zegels en begon te lezen.

»O, Cecile, het overweldigt me, het maakt me zoo beschaamd. Steeds zie ik mijn eigen naam, in verband met hartelijke woorden en vriendelijke vermaningen aan jou! Als je deze brieven gelezen hadt, zou de verhouding tusschen ons beter geworden zijn. . . . Elk dezer eenvoudige woorden veroordeelt mijn blinden trots en bepleit de zaak uwer moeder op de welsprekendste wijze.«

Mijne pleegmoeder nam de brieven, en legde die op elkander, zoo voorzichtig en eerbiedig! —; den laatsten drukte zij aan hare lippen.

Toen verdoofde ook de laatste vonk van bitterheid in mijn hart. . . De liefde vlamde hoog op en bij dat licht zag ik, duidelijker dan ooit, mijn eigen tekortkomingen.

»Vergeef mij mijn hardnekkig stilzwijgen, mijn koppig wantrouwen. — Moeder, of beter Gods Geest deed mij zien, hoe verkeerd dat was. . . .«

»Mijn gansche ziel stemt in met de woorden, die je moeder hier nederschreef, Cecile. Luister en zeg ze mij na :

»»Barmhartig en genadig is de Heer ; lankmoedig en groot van goedertierenheid. . . . Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. Want zoo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijne goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vreezen. Zoo ver het oosten is van het westen, zoo ver doet Hij onze overtredingen van ons.««

»Om Jezus Christus, zijns lieven Zoons wil,« zeide ik zacht.

»Amen,« stemde mijne pleegmoeder in.